

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 7 - שנת תשפ"א גיליון "ויצא" - יב' כסלו תשפ"א, 28 לנובמבר 2020)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "ויצא" - "בין תיאוריה למעשה - סיפורן של 20 שנה"

אחת הדרכים המומלצות על ידי אנשי מקצוע להתמודדות עם קשיים בחיים, היא שינוי בנקודת ההשקפה. להכניס את הדברים לפרופורציות נכונות.

לדוגמה: נכון, הבעיה היא אכן קשה ולא פשוטה אבל ב"ה אני עדיין חי ונושם. אף אחד לא בסכנת חיים. יש לי מה לאכול ואיפה לישון. כדאי לנו להסתכל על חצי הכוס המלאה, בחיים שלנו. ובכלל, יש כאלה שמצבם הרבה יותר גרוע ממני... ועוד.

פרשתנו, פרשת ויצא, הינה שיעור מרתק בנושא של שינוי נקודת המבט...

בתחילת פרשתנו, יעקב הבודד נמלט על חייו מפני עשיו אחיו. ובסיומה של הפרשה, לאחר 20 שנה, הוא חוזר הביתה עם משפחתו - נשותיו וילדיו ורכושו הרב.

האם חל ביעקב אבינו שינוי פנימי במהלך 20 שנות עבודה קשות אלה?!

הרב הירש - המחנך והפרשן הידוע, ממנהיגי יהדות גרמניה (1808-1888), מעיר כאן הערה מדהימה (בפירושו לתורה, בראשית לב, ב).

כאשר יעקב אבינו יצא מבית אביו, הוא עבר בדרכו במקום בו יִבְנֶה בעתיד בית המקדש ופגש בנוכחות אלוקית. על כך הוא התרגש ואמר: **"...מֵה נִזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם"** (בראשית כח, יז).

כעת עם שובו הביתה, בסוף הפרשה, הוא שוב פוגש את האלוקות, את המלאכים - נציגיו של הקב"ה.

האם שני המפגשים הללו דומים זה לזה?!

לא ולא.

במפגש הראשון בתחילת הפרשה, יעקב אבינו, הוא זה שמתרגש מן המפגש עם הקודש. ואילו במפגש השני החותם את הפרשה נאמר: **"וַיִּפְגְּעוּ בוּ מַלְאָכֵי אֱלֹהִים"** (בראשית לב, ב). הפעם המלאכים הם הנושא של הפסוק.. לא כתוב שיעקב פגש את המלאכים, אלא הם פגשו אותו. **ללמדך, שהפעם ההתרגשות והחידוש מן המפגש, היתה בצד של המלאכים ולא של יעקב אבינו.**

מה השתנה אצל יעקב אבינו במשך 20 השנה הללו, בין המפגש הראשון, לשני?!

במהלך שנים אלה למד יעקב אבינו לדעת, כי מקומה של השכינה הוא בעולם הזה, הארצי והגשמי האדם במעשיו ובהתנהגותו הראויה, מכניס את השכינה לעולמו. ואילו בהתנהגותו השלילית, הוא עלול גם "לגרש" את הקב"ה ח"ו. כוח זה נמצא רק בידיו של האדם הבחירי - בעל כוח הבחירה החופשית ולא אצל המלאכים שאינם בעלי בחירה חופשית

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

רעיון זה בא לידי ביטוי במדרש הבא של חז"ל: "כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון, חטא קין נסתלקה לרקיע השני, דור אנוש לשלישי, דור המבול לרביעי, דור הפלגה לחמישי, סדומיים לשישי, ומצרים בימי אברהם לשביעי. וכנגדן עמדו שבעה צדיקים, ואלו הן: אברהם יצחק ויעקב, לוי קהת עמרם משה...". כל אחד מהם הוריד בדורו חזרה את השכינה אל הארץ, בכוח מעשיו הטובים (בראשית רבה, בראשית יט).

יעקב אבינו הבין, כי הייעוד והתפקיד שלו ושל משפחתו ועמו, הוא לפעול למען הייעוד של החזרת השכינה לעולמנו - העולם התחתון. וזאת, על ידי התנהגות אנושית ראויה וכן על ידי המשך מפעלו הכביר של סבו - אברהם אבינו. הפצת "הענין האלוקי" - האמונה המונותאיסטית באל אחד, בעולם כולו.

כעת, כאשר הוא חוזר 'הביתה', "בראש משפחתו החופשית והעצמאית" המאמינה באל אחד. לאחר שהוכיח בהתנהלותו האנושית, הישרה וההגונה מול לבן הרמאי והנוכל, שאפשר גם אחרת, "היה בהופעתו משום מאורע למלאכים. היה זה חידוש להם, כאשר מצאו בפעם הראשונה משפחה כזאת בארץ" (ולא בשמים). משפחה שמתנהלת כך מבחירה חופשית (בניגוד אליהם, שאינם בעלי בחירה חופשית), (רש"י הירש בראשית לב, ב).

בעוד שבמפגש הראשון בתחילת הפרשה, ההגעה למקום המקדש, היתה בבחינת מאורע מכונן ליעקב אבינו, הרי שכעת, בחתימת הפרשה, כאשר המלאכים פוגשים את יעקב וביתו, הפעם הוא האטרקציה והמאורע עבורם (רש"י הירש, שם).

כמה טפשים אנשי בבל, אומרת הגמרא ומדברת על אלה הקמים בפני ספר תורה, אך לא קמים בפני תלמיד חכם, שבמעשיו, בהנהגותיו, בתורתו ובמצוותיו, הוא בבחינת ספר תורה חי וקיים. כי הוא המימוש המעשי בשטח, של הרעיונות הגדולים. רעיונות שבלעדיו ובלעדי שכמותו, היו נשארים תלויים "באוויר" וב"שמים" (מכות כב, ע"ב).

והנה, המלאכים בפגישתם את יעקב אבינו, אינם כאנשי בבל. הם כן יודעים להעריך את מי שיודע לחבר בין ארץ לשמים. בין מי שיודע ליישם את האידאלים האלוקיים הרוחניים בארץ. הם כן יודעים להעריך את האדם שבמעשיו הראויים "מוריד" את השכינה לארץ, כדברי המדרש בפתח דברינו.

וכאשר הם פוגשים "צדיק" אמיתי, זה מאורע עבורם.

אולי ניתן להסביר, כי המפגש של יעקב אבינו עם "שער השמים" - עם מקום המקדש בדרכו הלך, הוא זה שנתן לו את התובנה של **סוד החיבור בין שמים וארץ**. כי הרי המקדש ועבודת הקודש שבו, הם הקושרים ומחברים בין חומר לרוח, בין קודש לחול ובין שמים לארץ. דבר שאכן בא לידי ביטוי בחלום הסולם, המחבר בין שמים וארץ.

דברים מופלאים אלה של הרב הירש, הנובעים מפשט לשון הפסוקים, מכוונים את הזרקור אל האדם. הוא עיקרו של העולם. עבורו נברא העולם והוא במעשיו יכול לקרב את הקב"ה אל האנושות או חס וחלילה, להרחיק אותה מאיתנו, על כל הנובע מכך.

ואיך אנו מגיבים, כאשר אנו פוגשים "צדיק" אמיתי!?

האם זה גם מאורע עבורינו?! האם זה עושה לנו משהו!?

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

על כך אמרו חז"ל, שכאשר אנו רואים אדם שדבריו אמת, מסחרו הגון ודיבורו בנחת עם הבריות, תגובתינו צריכה להיות, גם אנחנו רוצים ללמוד ממעשיו. בבחינת: "ראו כמה נאים מעשיו כמה נאים דרכיו". יש להניח שמעשיו נובעים מתורתו. ולכן: "אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה, אף אנו נלמד את בנינו תורה" (חפץ חיים, על פי המדרש).

פרשתנו מכניסה אותנו לפרופורציה נכונה ומשנה לנו את נקודת המבט. כעת אנו מבינים שמרכז הכובד הרוחני בעולם, אינו נמצא בידו של הקב"ה. הוא העביר אותו אלינו בכך שנתן לנו את כוח הבחירה החופשית.

בידנו הדבר.

מברכת שבת שלום

אשה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**